

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

РЕФЛЕКСІЇ

Antonova Toneva Adriana	DEMOCRATIC TRANSFORMATION AND EUROPEAN GOVERNANCE STANDARDS IN CONDITIONS OF CONTEMPORARY SECURITY CHALLENGES	534
Taşcu-Stavre Miroslav	UKRAINIAN–ROMANIAN CROSS-BORDER COOPERATION AS AN INSTRUMENT OF EUROPEAN INTEGRATION	537

СЕКЦІЯ 6. РЕГІОНАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ПОЛІТИЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН

Бондар Віта	ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ТА ВІДНОВЛЕННЯ: РОЛЬ ГРОМАД У РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ ВІДБУДОВИ	540
Вареник Софія, Тимошенко Наталія	ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ ЯПОНІЇ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ	543
Гавриленко Анна, Гринько Віталій	ІННОВАЦІЙНІ ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ ЗАЛІЗНИЧНОЮ ЛОГІСТИКОЮ В УМОВАХ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ	547
Гранін Данііл	ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ: ВІД ТРАДИЦІЙНИХ МЕДІА ДО СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ	548
Гринько Віталій	СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНИХ ПОСЛУГ В ГРОМАДІ В УМОВАХ ПОЛІТИЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН (РЕГІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ)	551
Козловська Людмила, Чернишов Олександр	РОЛЬ МІГРАНТІВ-БІЖЕНЦІВ ВІД ВІЙНИ В УКРАЇНІ 2022-2026 РР. В ЛОКАЛЬНИХ СТРАТЕГІЯХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЄС	554
Петришина Дар'я, Бурковська Анна	СТРАТЕГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ	558
Попазогло Артур	ПОЛІТИЧНІ РИЗИКИ ТА СТРАТЕГІЇ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ: РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР	561
Постернак Ірина, Постернак Сергій, Постернак Олексій	ЕНЕРГОЕФЕКТИВНА СТРАТЕГІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ОДЕСИ: ДОСЛІДЖЕННЯ ТРАНСФОРМАЦІЙ ТА ВИКЛИКІВ	565
Проноза Інна, Ляшенко Софія	РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ	569
Хлистун Єгор, Бодирєв Дмитро	ПЕРЕДОВІ ПІДХОДИ У ВОГНЕВІЙ ПІДГОТОВЦІ ПРАВООХОРОНЦІВ: ПОТОЧНИЙ СТАН І МАЙБУТНІЙ РОЗВИТОК	575
Shkurov Yevhen	BRANDING IN THE CONTEXT OF FORMING THE CITY'S VALUE PROPOSITION	578

Попазогло А. С.,
аспірант кафедри політичних наук і права
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
м Одеса, Україна

ПОЛІТИЧНІ РИЗИКИ ТА СТРАТЕГІЇ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ: РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР

Відбудова України після завершення активної фази бойових дій стане одним із найбільших інфраструктурних, економічних та політичних проєктів у новітній історії Європи. За оцінками Світового банку, Уряду України та Європейської Комісії, загальна вартість відновлення та відбудови оцінюється у понад 486 мільярдів доларів. Масштаб завдання є безпрецедентним: йдеться не лише про ремонт зруйнованої інфраструктури, а й про модернізацію всієї системи регіонального управління, переосмислення просторової організації країни та інтеграцію стандартів ЄС.

Водночас процес відбудови несе в собі значні політичні ризики, які можуть не лише знизити ефективність відновлення, а й загострити внутрішньополітичні конфлікти, підірвати довіру громадян до влади та дискредитувати Україну перед міжнародними партнерами. Ці ризики мають яскраво виражений регіональний вимір, оскільки руйнування розподілені нерівномірно, а інституційна спроможність місцевих органів влади суттєво різниться від регіону до регіону. Саме тому політологічний аналіз ризиків відбудови у регіональному розрізі є актуальним та своєчасним.

Процес відбудови України відбувається в унікальних умовах: країна одночасно перебуває у стані війни, проводить реформи, необхідні для вступу до ЄС, та планує масштабне відновлення зруйнованої інфраструктури. Ця тріада — війна, реформи, відбудова — створює безпрецедентне навантаження на політичну систему та систему регіонального управління.

Регіональний вимір відбудови є критичним з кількох причин. По-перше, руйнування розподілені вкрай нерівномірно: східні та південні області (Донецька, Луганська, Запорізька, Херсонська, Харківська, Миколаївська) зазнали масштабних руйнувань інфраструктури, тоді як західні області постраждали значно менше, але зіткнулися з наслідками масової внутрішньої міграції. По-друге, інституційна спроможність місцевих органів влади суттєво відрізняється: великі міста (Київ, Харків, Одеса, Львів) мають розвинений адміністративний апарат, тоді як малі громади, утворені внаслідок реформи

децентралізації, часто не мають достатнього кадрового та управлінського потенціалу для освоєння масштабних ресурсів відбудови. По-третє, деокуповані території потребують не лише фізичного відновлення, а й реінтеграції населення, відновлення довіри до державних інституцій, розмінування та детравматизації.

На підставі проведеного аналізу можна ідентифікувати шість основних типів політичних ризиків, що виникають у процесі відбудови на регіональному рівні.

Перший ризик: корупція у розподілі ресурсів відбудови. Це найбільш очевидний та найбільш руйнівний ризик. Масштабні фінансові потоки (сотні мільярдів доларів з міжнародних та національних джерел) створюють безпрецедентні спокуси для корупційних зловживань на всіх рівнях — від центральних органів, що розподіляють ресурси, до місцевих підрядників, що виконують роботи. Історичний досвід повоєнної відбудови в інших країнах (Афганістан, Ірак, Боснія) свідчить: без ефективних антикорупційних механізмів значна частина ресурсів втрачається або перенаправляється. За оцінками Transparency International, в Афганістані до 40% коштів міжнародної допомоги було втрачено через корупцію. Для України, яка прагне членства в ЄС, подібний сценарій стане не лише економічною, а й політичною катастрофою.

На регіональному рівні цей ризик набуває специфічних форм: фаворитизм при розподілі контрактів між «своїми» та «чужими» підрядниками; маніпуляції з кошторисами відновлювальних робіт; використання ресурсів відбудови для зміцнення позицій місцевих політичних еліт; конфлікти інтересів між посадовцями, які одночасно є бенефіціарами підрядних організацій.

Другий ризик: конкуренція регіонів за ресурси відбудови. Обмеженість ресурсів при масштабності потреб неминує породжує конкуренцію між регіонами за пріоритетність фінансування. Це створює ризик політизації процесу: регіони, чиї представники мають сильніші позиції у центральній владі або кращі лобістські можливості, можуть отримати непропорційно більше ресурсів. Виникає дилема: чи відновлювати спершу найбільш зруйновані території (Донбас, Херсонщина), чи інвестувати в регіони з найвищим потенціалом повернення (Харків, Одеса)? Це не лише економічне, а й глибоко політичне питання, яке стосується уявлення про справедливість та солідарність всередині нації.

Третій ризик: конфлікт між централізацією та децентралізацією управління відбудовою. Україна з 2014 року проводить реформу децентралізації, яка передала значні повноваження та ресурси на рівень громад. Водночас масштаб відбудови вимагає координації на центральному рівні: стандартизація проектів, узгодження з міжнародними донорами, забезпечення єдиних

стандартів якості. Виникає протиріччя: центральна влада прагне контролювати процес (зادля ефективності та звітності перед донорами), а місцева — мати автономію у визначенні пріоритетів та управлінні ресурсами (зadля відповідності реальним потребам).

Це протиріччя має глибокий політичний вимір. Надмірна централізація підриває реформу децентралізації — одне з ключових досягнень останнього десятиліття — і створює ризик авторитарного дрейфу під прикриттям «ефективного управління». Надмірна децентралізація — розпорошує ресурси, знижує контроль та створює умови для корупції на місцевому рівні.

Четвертий ризик: використання відбудови як інструменту електоральної мобілізації. Відбудова створює колосальний ресурс для політичного впливу: той, хто «привів» кошти у регіон, хто «побудував школу» чи «відремонтував дорогу», отримує символічний капітал, який легко конвертується в електоральну підтримку. Це створює ризик перетворення відбудови на інструмент передвиборчих кампаній, де пріоритети визначаються не реальними потребами, а електоральною доцільністю.

На регіональному рівні цей ризик проявляється у кількох формах: прискорення «видимих» проєктів (нові фасади, парки, монументи) на шкоду «невидимим», але критично важливим (водогони, каналізація, електромережі); концентрація ресурсів у «своїх» округах; використання церемоній відкриття відбудованих об'єктів як політичних заходів.

П'ятий ризик: проблема реінтеграції деокупованих територій. Деокуповані та майбутні деокуповані території Донецької, Луганської, Запорізької та Херсонської областей становлять окрему категорію ризиків. Населення, яке перебувало під окупацією, має специфічний досвід: частина отримала російські паспорти, частина працювала в окупаційних адміністраціях, частина була вимушена співпрацювати під тиском. Процес реінтеграції потребує тонкої політики, яка поєднує два принципи: невідворотність відповідальності за колабораціонізм та надання можливості для мирної реінтеграції тим, хто не скоїв злочинів.

На регіональному рівні цей ризик проявляється у напрузі між «старими» та «новими» мешканцями деокупованих територій, у проблемі повернення внутрішньо переміщених осіб (чи будуть вони повертатися?), у конфліктах навколо власності, у необхідності відновлення довіри до державних інституцій.

Шостий ризик: розрив між очікуваннями громадян та реальними темпами відбудови. Після завершення активних бойових дій суспільство очікуватиме швидких результатів: відремонтованих будинків, відновлених шкіл і лікарень, нових доріг. Реальність буде значно повільнішою: масштаб руйнувань,

складність логістики, бюрократичні процедури, необхідність розмінування, обмеженість підрядних потужностей — усе це означає, що між очікуваннями та реальністю виникне розрив. Цей розрив — благодатний ґрунт для популізму: політики, які обіцятимуть «все і відразу», матимуть електоральну перевагу перед тими, хто чесно говоритиме про реальні терміни.

На регіональному рівні цей ризик посилюється нерівномірністю відбудови: якщо один регіон відновлюється швидко (наприклад, Київська область), а інший — повільно (наприклад, Донеччина), це створює відчуття несправедливості та підживлює регіональні образи.

Окремо слід зазначити, що всі ці ризики не є ізольованими. Вони взаємопосилюють один одного. Корупція підживлює недовіру, недовіра посилює популізм, популізм дестабілізує інституції, ослаблені інституції не здатні ефективно координувати відбудову, неефективна відбудова створює розрив між очікуваннями та реальністю — і коло замикається. Тому стратегія мінімізації ризиків має бути комплексною, а не точковою.

З політологічної точки зору, відбудова України є не лише інфраструктурним проєктом, а й тестом на якість демократичних інституцій. Історія показує, що повоєнна відбудова може стати як каталізатором демократизації (План Маршалла для Західної Європи), так і джерелом авторитарного відкату (Ірак після 2003 року). Результат залежить від того, чи зможе Україна створити інституційну архітектуру, яка забезпечить одночасно ефективність (швидкість та якість відновлення) та підзвітність (прозорість, антикорупційний контроль, участь громадян).

В цілому, слід зазначити, що саме регіональний вимір є критичним тестом для цієї архітектури. Саме на місцевому рівні відбувається зіткнення між бюрократичною логікою центру та реальними потребами громад, між стандартизацією та адаптацією, між контролем та автономією. Успішне проходження цього тесту вимагає нового типу регіональної політики — не патерналістської (центр «дає», регіон «отримує»), а партнерської (центр координує, регіон реалізує, громадянське суспільство контролює, міжнародні партнери підтримують).

Література

1. Горбатюк М. Т. Реформа децентралізації в Україні: проблеми здійснення в умовах суспільної кризи. *Політичні дослідження*. 2021. № 1. С. 22–39. DOI: 10.53317/2786-4774-2021-1-2.

2. Козир С. В. Децентралізація та регіональна політика відновлення України в умовах воєнного стану: проблеми і рекомендації. *Empirio*. 2025. Т. 2, № 1. С. 15–26. DOI: 10.18523/3041-1718.2025.2.1.15-26.

Постернак С. О.,

кандидат технічних наук, доцент,
енергетичний аудитор будівель та процесів

Постернак І. М.,

кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри організації будівництва та охорони праці,
Одеська державна академія будівництва та архітектури

Постернак О. С.,

здобувач вищої освіти "Магістр" ОПП "Промислове і цивільне будівництво",
Одеська державна академія будівництва та архітектури
м. Одеса, Україна

ЕНЕРГОЕФЕКТИВНА СТРАТЕГІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ОДЕСИ: ДОСЛІДЖЕННЯ ТРАНСФОРМАЦІЙ ТА ВИКЛИКІВ

Сучасний етап розвитку енергетичного сектору Одеси характеризується глибокою трансформацією, зумовленою поєднанням глобальних кліматичних зобов'язань та екстремальних викликів національній безпеці. Протягом останнього п'ятиріччя муніципальна енергетична стратегія міста еволюціонувала від стандартних заходів з термомодернізації до побудови комплексної системи енергетичної стійкості (resilience), заснованої на принципах децентралізації, когенерації та впровадження відновлюваних джерел енергії. Одеська агломерація, будучи стратегічним морським вузлом та великим промисловим центром, зіткнулася з необхідністю радикального переосмислення підходів до енергозабезпечення критичної інфраструктури та житлового сектору в умовах системного дефіциту потужності в об'єднаній енергосистемі України.

Фундаментальною основою енергетичної політики міста залишається Національний план з енергетики та клімату на період до 2030 року [3]. Цей документ був розроблений у межах європейської ініціативи «Угода мерів», до якої місто приєдналося для синхронізації локальної політики з цілями Європейського зеленого курсу [4]. Ключовим стратегічним завданням, задекларованим у Плані дій сталого енергетичного розвитку та клімату

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції